

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

35. An satisfactio sacramentalis in peccato mortali facta habeat suum effectum? Et asseritur pœnitentiam in statu peccati mortalis impletam remittere postea pœnam temporalem ex opere operato, quando ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

opus ad Sacramentum, vt possit nobis prodesse ex opere operato. Hoc autem præceptum dari suadet, quia alioquin satisfactio non esset pars sensibilis Sacramenti: posset enim iniungi, præsertim agrotis, * satisfactio merè interna (vt v. g. quod Deum corde inuocet) quæ proinde neque erit sensibilis in se, neque in alio, quandoquidem nullam habet connexionem de facto cum illa sensibili iustione Sacramenti, sed ad eam se habet omnino concomitanter. Rursus fac, alicui impostam esse auditionem Sacri, is verò audiat Sacrum die festo nullo modo referens illud ad præceptum, vel Confessarij, vel Ecclesie: Erunt tunc auditio pars Sacramenti, necne? Hanc enim videtur ratio alterutriuſque dicendi si quemadmodum potest satisfieri præcepto Ecclesie sine intentione, ita & penitentia Sacramentali. Denique id asserere videtur magis congruum, Cum enim effectus Sacramentalis conferatur secundum dispositionem ipsius penitentis, vt docet Sanctus Thomas 3. part. quest. 84. art. 1. expedit vt non sit pars Sacramenti opus à confessario iniunctum, si calu, & sine memoria talis obligationis quomodocumque fiat, sed tantum si fiat cum ea intentione, ad hoc vt penitens tunc melius se disponat ad recipiendum nouum effectum Sacramentalem. Hucusque Pallaucinus.

2. Sed ego puto in tali casu satisfactionem referri ad confessionem cum intentione virtuali, vel habituali, & ideo non solum penitentem non actualiter referentem illam satisfactionem ad confessionem, præceptum penitentia adimplere, sed illam satisfactionem relatum ad confessionem, virtualiter esse partem Sacramenti, & conferre gratiam ex opere operato. In vno tamen casu admitterem libenter opinionem Patris Pallaucini, quando v. g. penitens opus iniunctum executioni mandaret cum expressa intentione illius non adimplenda: nam in tali casu existimo, per executionem penitentia iniunctæ cum intentione non satisfaciendi illi, satisfieri quidem præcepto confessarij vt docet Sanchez *ubi supr.* num. 17. cum Bonacina *de legib. d. 1. q. 1. pun. 10. num. 21.* non tamen illam habere rationem partis Sacramenti, & per consequens non remittere poenam ex opere operato. Sicut dicunt aliqui de executione penitentia, per actum, ex aliqua circumstantia malum. Ratio autem esse potest, quia sicut confessio, quæ est pars Sacramenti penitentia, debet fieri cum intentione confitendi, & absolutio dari debet à confessario, cum intentione absoluendi, saltem virtuali; Ita penitentia in satisfactioem iniuncta, vt possit dici pars Sacramenti, & vim habeat remittendi poenam ex opere operato, debet executioni mandari à penitente cum intentione satisfaciendi, saltem virtuali, vel habituali, ac per consequens, si executioni mandatur, cum expressa intentione non adimplendi penitentiam, non erit satisfactio Sacramentalis seu pars Sacramenti.

3. Sed obiter hic notandum Patri Pallaucino, *ubi supr. c. ult. n. 337.* non videri probabile, posse quempiam sibi commutare penitentiam propria auctoritate in opus euidenter melius, sicut votum; nam penitentia consideratur tamquam opus præceptum, & ideo includit exercitium obedientia: non est autem obediens qui operatur pro suo iudicio, & pro sua voluntate, non pro iudicio, & voluntate superioris. Et hæc est disparitas vniuersè inter præceptum, & votum. Ita ille. Sed licet ego huic sententia adharream, non audeo tamen contrariam nota improbabilitatis inurere, & ideo illam præter Porcel, Villalobos Celestinum, & Leandrum, tamquam probabilem etiam admittunt Martinus de Sancto Ioseph in *Mon. Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 23. de Pa-*

nitent. n. 14. & Eligius Bassius in *florib. Theol. pract. ver. satisfactio. num. 10.* vbi sic ait: Penitens non potest propria auctoritate penitentiam in æquale, aut in melius commutare, quia commutatio penitentia est actio Sacramentalis, & actus Iurisdictionis, qui sit à confessario, tamquam à superiore; penitens autem non potest in se actionem iurisdictionis Sacramentalis exercere, cum nullus sit sibi superior. Et hæc sententia est probabilior. Quamuis non sit improbabiliſ contraſententia. Ratio illorum est, quia quoties quis abundantiorē solutionem offert pro debito, ad quam est ex lege adstrictus, legem non soluit, sed abundantius implet; nec censendum erit, nouam legem, penitentem sibi auctoritate propria imponere, mutando penitentiam, nec actum Iudicij exercere, & iurisdictionis, sed verius implere legem à Confessario impostam. Ita Bassius.

RESOL. XXXIV.

An satisfactio sacramentalis causet gratiam ex opere operato?
Et an implere penitentiam in peccato mortali, sit peccatum mortale: Ex part. 3. tr. 4. Ref. 70.

§. 1. AD hanc questionem respondet Ioannes de la Cruz in *direct. conscient. part. 2. de sacram. Penit. q. 1. dub. 4. concl. 2.* vbi sic asserit: Probabilis est, quod satisfactio quando exercetur, (si non adit impedimentum peccati mortalis) causet gratiam ex opere operato, vt dicit ordinem ad clauas Ecclesie. Et si arguas, quod gratia penitentia causetur in instanti terminatio prolationis verborum Sacerdotis, *Ego te absoluo*, sed satisfactio fit postea, Ego ad hoc dico, quod in illo instanti causetur gratia essentialis Sacramenti: at quando postea fit satisfactio, causetur quædam perfectio, & augmentum gratia; sicut enim satisfactio est pars integralis istius Sacramenti, sic gratia ab ea causata efficit perfectionem, & integritatem eiusdem gratia. Ex quo patet non peccare mortaliter, eum, qui implet satisfactioem in peccato mortali, cum non ponat obicem effectui essentiali, sed soli perfectioni, & integritati eiusdem effectus. Ita ille & ante illum Ledelma in *summa. tom. 1. de sacram. Penit. cap. 1. dnb. 2. & alij.*

Sup hoc lege doctrinam Ref. seq. & alterius verſi eius primæ annot.

Super hoc infra in Ref. 37.

RESOL. XXXV.

An satisfactio sacramentalis in peccato mortali facta habeat suum effectum?
Et asseritur penitentiam in statu peccati mortalis impletam remittere postea poenam temporalem ex opere operato, quando recedit fictio, id est, quando cessat status ille.
Et an penitentia à Confessario taxata iuxta gravitatem peccatorum, & non minorata ob fragilitatem penitentis extinguat debitum totius poenæ temporalis restantis: Ex part. 5. tr. 13. & Milc. 1. Ref. 38.

§. 1. EX Soto, Adriano, Ledelma & Saatez negatiuam sententiam docet Ochagauia *de sacrament. tract. ult. de penit. quest. 15. num. 6.* Idem etiam ex Henriquez, & Coninch tenet Hurtadus *de sacramentis, dispus. 14. de penit. diff. 14.* quibus adde Ioannem Præpositum in 3. part. quest. 12. *de satisfact. dub. 6. num. 82.* Villalobos in *summa. tom. 1. tract. 9. d. fficult. 76. num. 89.* & ratio est, quia ad satisfaciendum re vera ex vi Sacramenti, & tanquam pars sacramentalis ex opere operato tantum videtur assumptum illud opus poenale, quod ex se & natura

Sup hoc lege doctrinam Ref. præterita, & infr. ex Ref. 37. §. 1. ante medium verſi. Imo plus, & vide etiam, Ref. annot. seq.

sua, & ex omnibus suis circumstantiis est satisfactorium ex opere operantis, illa enim tantum est satisfactio legitima, quemadmodum ad rationem Sacramenti matrimonij tantum videtur assumptus à Christo contractus matrimonialis legitimus inter legitimas personas; sed opus pœnale factum in statu peccati mortalis non est satisfactorium ex opere operantis, ut patet ex secunda conclusione. ergo neque est satisfactorium ex opere operato, & ex vi Sacramenti.

2. Verum his non obstantibus affirmatiuam sententiam non minus probabilem esse puto. Dico igitur opus satisfactorium quatenus est pars Sacramenti, & à Confessario impositum, remittere pœnam temporalem debitam pro peccatis dimissis per absolutionem sacramentalem præcedentem, & hoc ex opere operato, etiamsi in peccato mortali fiat. Et ita hanc opinionem tenet, qui penes me instar multorum est, sapientissimus Vasq. in 3. p. tom. 4. q. 94. art. 2. dub. 3. num. 10. & ante illum Marf. in 4. q. 11. art. 3. & Med. C. de pœnit. in iuncta extra gratiam impleta. Probat hanc opinio, quia si aliquid oblatet, quominus satisfactio sacramentalis in peccato exhibita remitteret pœnam temporalem, aut hoc esset, quia homo in peccato mortali existens incapax est remissionis pœnæ. Et hoc non, quia ei, qui existit in peccato mortali, remitti potest pœna temporalis, licet non possit remitti culpa aliqua mortalis, aut venialis, quod ex se patet, cum nullum habeat inconueniens, nec etiam obitat prædictæ remissioni pœnæ, quod opus non est meritorium ex defectu hominis satisfaciens, qui debebat ad satisfaciendum esse in gratia, quia satisfactio non operatur ibi per modum meriti condigni, sed per modum Sacramenti mortuorum impetrando remissionem pœnæ temporalis: ergo ad hoc non est necessaria gratia. Dicendum est igitur, quod status peccati mortalis non est obex remissioni pœnæ temporalis faciendæ media pœnitentiæ sacramentali: ergo in eo statu causatur dicta remissio media pœnitentiæ in eo statu facta. Consequenter patet, quia Sacramentum & pars Sacramenti operantur suum effectum in subiecto non habente obicem. Antecedens autem probatur, quia pœnitentiæ sacramentalis non causat remissionem pœnæ temporalis media infusione gratiæ, nec per modum meriti de condigno, quibus status peccati mortalis est obex, sed impetrando illum à Deo, cui impetrationi non obest, quia peccator multa potest à Deo impetrare, & impetrat.

Sup. hoc in
Ref. seq. & in
alia eius not.

3. Notandum est tamen stando in prima sententia, Caietanum, Victoriam, Suarez, Henricum, & Coninch asserere pœnitentiæ in statu peccati mortalis impletam remittere postea pœnam temporalem ex opere operato, quando recedit fictio, id est, quando cessat status ille. Sed Hurtadus vbi supra docet hæc à supradictis auctoribus dici sine fundamento, quia si tribuere effectum ex opere operato, recedente fictione, conuenit Baptismo, & fortè pœnitentiæ informi (si datur informis) idcirco est, quia hæc duo Sacramenta sunt media necessaria ad remissionem culpæ, & pœnæ æternæ; pœnitentiæ verò sacramentalis non est necessaria ad remissionem pœnæ temporalis restantis, quia hæc potest pluribus aliis operibus haberi: ergo, &c. & ita hanc sententiam docet etiam Præpositus vbi supra in 3. p. q. 12. de satisfact. dub. 6. n. 82.

4. Nota etiam hic obiter contra Petrum Soto l. 1. de satisfact. Suar. in 3. p. tom. 4. disp. 38. sect. 5. Vasq. q. 94. art. 2. dub. 6. Ochaguiam vbi supra. q. 16. Turrianum de pœnit. disp. 28. dub. 5. Reginald. tom. 1. lib. 7. c. 5. n. 47. pœnitentiæ à Confessario taxatam iuxta grauitatem peccatorum, & non mino-

rata ob fragilitatem pœnitentis extinguere debitum totius pœnæ temporalis restantis. Ita cum Scoto, Scoto Gabriele, Maiore, & Medina docet Hurtadus vbi supra diff. 15. ad illum, & non pigebit.

RESOL. XXXVI.

An satisfactio sacramentalis facta in peccato reuincatur, quando homo resurgit per contritionem subsequenter? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 84. aliàs 85.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Turrianus de pœnit. disp. 38. dub. 3. qui citat Vasquez, Sotum, Ledesnam, & Adrianum. Ratio est, quia nulli in Scriptura sacra inuenitur talis promissio. Ergo sine fundamento asseritur.

2. His tamen non obstantibus, affirmatiuè respondendum esse puto cum Suarez tom. 4. disp. 38. sect. 8. num. 5. Fagundez pr. 2. lib. 19. c. 4. num. 9. Petro Fay de pœnit. in addit. ad 3. part. q. 14. art. 3. disput. unica, Caietano, Petro Soto, Victoria, Navarro. Ratio est, quia sacramentum Pœnitentiæ conuenit suum effectum recedente fictione, sicut reliqua Sacramenta; ergo etiam satisfactio, ut est pars integralis sacramenti Pœnitentiæ. Consequenter patet, nam ut talis, etiam est opus Dei. Quæ omnia intelligenda sunt, non tantum quoad effectum gratiæ, sed etiam quoad effectum remissionis pœnæ, & ideo Layman, in Theol. mor. lib. 5. tract. 6. c. 15. n. 15. sic asserit. Probabile valde est, quod remotio postea obice peccati mortalis per nouam pœnitentiæ, mox ex virtute Sacramenti (per Christi merita) sequatur remissio pœnæ temporalis.

RESOL. XXXVII.

An implens pœnitentiæ in peccato mortali peccat mortaliter?

Et an qui oblitus est pœnitentiæ sibi iniunctæ, remanens secundo eadem peccata confiteri, vel quid debeat facere?

Et an possit à Confessario imponi in pœnitentiæ sacramentalem opus præcepti, & an pœnitens illum omitens peccet dupliciter?

Et an Confessarius possit imponere pœnitentiæ per modum consilij dicendo, si hoc, vel illud feceris seruiat tibi in satisfactionem?

Et an possit pœnitens pœnitentiæ in vindictam peccatorum implere per alterum, quando Confessarius id vult?

Et an Confessarius possit in pœnitentiæ sacramentalem imponere opus internum? Ex part. 4. tr. 4. & Milc. Ref. 241.

§. 1. Hic casus sæpius in praxi occurrit, & affirmatiuam sententiam quoad primum docet Barbosa nouissimè in collect. Doctorem super Concil. Trident. sess. 13. cap. 8. num. 6. vbi sic ait: Pœnitentiæ in peccato mortali adimplens, peccat mortaliter. Ita ille. Verum negatiuam sententiam tenendam esse puto, & ideo Hurtado de Sacramentis disput. 14. de pœnitent. difficult. 14. sic ait: Quamuis qui implet pœnitentiæ in statu peccati mortalis ponat obicem effectui primario sacramenti Pœnitentiæ, sed non tamè secundario conferendo media pœnitentiæ sacramentali. Ita ille. Imò plus addit Vasquez in 3. part. tom. 4. quæst. 94. art. 2. dub. 5. nempè pœnitentiæ sacramentalem in statu peccati mortalis factam, causare ex opere operato remissionem pœnæ temporalis restantis, sicut causat, quando fit in statu gratiæ. Et ita hanc sententiam tenet etiam Martinius in 4.